

อย่างไรถึงจะเรียกว่าฮั้วประมูล ?

ก่อนอื่น ขอทำความเข้าใจเกี่ยวกับความหมายของคำว่า “ฮั้ว” เสียก่อน ตามพจนานุกรมไทย ฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ.๒๕๔๒ คำว่า “ฮั้ว” หมายถึง รวมหัวกัน ร่วมกันกระทำการ สมยอมกันในการ เสนอราคาเพื่อมุ่งหมายมิให้มีการแข่งขันราคาอย่างเป็นธรรม หรือ เพื่อให้เข้าใจง่ายขึ้น การฮั้ว คือ การตกลงกันที่จะไม่มีการแข่งขันในการประกวดราคาประมูลงานระหว่างพ่อค้าโดยมีวัตถุประสงค์เพื่อให้ได้ราคาที่ตกลงกันและมีการแบ่งผลประโยชน์กัน

ตัวอย่างเช่น

ในการประกวดราคาก่อสร้างอาคารของส่วนราชการแห่งหนึ่ง มีผู้ซื้อของประกวดราคา เพื่อเข้าสู่ราคากัน รวมจำนวน ๑๐ ราย หากทั้ง ๑๐ รายต่างก็แข่งกันเสนอราคาอย่างอิสระ ผลการประกวดราคาก็จะได้แก่ ผู้ที่เสนอราคาต่ำสุด ซึ่งประโยชน์จะตกได้แก่รัฐ ที่สามารถประหยัดงบประมาณได้ แต่หากมีการ “ฮั้ว” กัน โดยพ่อค้าทั้ง ๑๐ ราย ประชุมตกลงกันว่า จะให้พ่อค้ารายหนึ่งได้งานชิ้นนี้ โดยพ่อค้ารายอื่น จะเสนอราคาที่สูงกว่า และพ่อค้าที่ได้งาน ตกลงที่จะจ่ายค่าตอบแทนให้แก่พ่อค้ารายอื่นที่เข้าร่วมยื่นซอง ประกวดราคาด้วย

ผลของการฮั้วหรือตกลงกันในการเสนอราคาต่อหน่วยงานของรัฐ คือ การที่รัฐได้รับความเสียหาย เช่น ทำให้รัฐต้องสูญเสียงบประมาณสูงเกินกว่าที่ควรจะเป็น เพราะหากให้มีการแข่งขันกันอย่างเสรี ผู้ที่เสนอราคาต่ำจะเป็นผู้ที่ได้งานไป แต่การฮั้ว ราคาที่เสนอไม่ใช่ราคาที่ต่ำสุดที่สามารถ ดำเนินงานตามประสงค์ได้ หรืองานที่ประมูลได้ไป เนื่องจากการฮั้ว ค่าจ้างส่วนหนึ่งต้องนำจ่ายตาม ข้อตกลงฮั้ว ทำให้ผู้ได้รับงานจำเป็นต้องลดมาตรฐานของสิ่งก่อสร้างเพื่อประหยัดต้นทุน ทำให้งานต่าง ๆ ของรัฐที่เกิดจากการประมูลที่มีการฮั้วไม่มีคุณภาพ

นอกจากนี้การฮั้วในการประมูลงานยังเป็นการเปิดช่องให้เจ้าหน้าที่ของรัฐที่เกี่ยวข้องกับการประมูล แสวงหาประโยชน์ที่มีขอบจากผู้ประมูลได้ จากการดำเนินการจัดซื้อสินค้าและบริการของหน่วยงานของรัฐ ที่ผ่านมาได้มีการกระทำในลักษณะเป็นการสมยอมในการเสนอราคา และมีพฤติกรรมต่างๆ อันทำให้มิได้มีการแข่งขันกันเสนอประโยชน์สูงสุดให้แก่หน่วยงานของรัฐอย่างแท้จริง และเกิดผลเสียหาย ต่อประเทศชาติ นอกจากนี้ในบางกรณีผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง หรือเจ้าหน้าที่ของรัฐ ก็มีส่วนร่วมหรือมีส่วนสนับสนุนในการทำความผิด หรือละเว้นไม่ดำเนินการตามอำนาจหน้าที่ อันมีผลทำให้ปัญหาในเรื่องนี้ทวีความรุนแรงยิ่งขึ้น

ดังนั้น เพื่อเป็นการป้องกันและปราบปรามการกระทำความผิดในลักษณะดังกล่าว อย่างมีประสิทธิภาพ รัฐจึงจำเป็นต้องมีมาตรการผ่านก ฎหมายที่เรียกว่า “พระราชบัญญัติว่าด้วยความผิดเกี่ยวกับการเสนอราคาต่อหน่วยงานของรัฐ พ.ศ. ๒๕๔๒” ขึ้น ซึ่งกฎหมายดังกล่าวมีเจตนารมณ์หรือเหตุผลในการประกาศใช้ คือ เพื่อกำกับดูแลให้การจัดหาสินค้าและบริการ ไม่ว่าจะเป็นการจัดซื้อหรือการจัดจ้าง หรือวิธีอื่นใดของหน่วยงานของรัฐทุกแห่ง ซึ่งเป็นการดำเนินการโดยใช้งบประมาณ เงินกู้ เงินช่วยเหลือ หรือรายได้ของหน่วยงานของรัฐ ซึ่งเป็นเงินของแผ่นดิน รวมทั้งการที่รัฐให้สิทธิในการดำเนินกิจการบางอย่าง โดยการให้สัมปทานอนุญาตหรือกรณีอื่นใดในลักษณะเดียวกัน ก็เป็นการดำเนินการเพื่อให้ประโยชน์สาธารณะ อันเป็นกิจการของรัฐ กระทำอย่างบริสุทธิ์ยุติธรรม และมีการแข่งขันกันอย่างเสรี เพื่อให้เกิดประโยชน์สูงสุดแก่รัฐ พระราชบัญญัติว่าด้วยความผิดเกี่ยวกับการเสนอราคาต่อหน่วยงานของรัฐ พ.ศ. ๒๕๔๒ หรือที่เรียกกันทั่วไปว่า “กฎหมายฮั้ว” เป็นกฎหมายอาญาที่มุ่งจะทำให้การจัดหาสินค้าหรือบริการของหน่วยงานของรัฐ ทุกแห่งที่ใช้เงินงบประมาณเป็นไปอย่างบริสุทธิ์ยุติธรรม และมีการแข่งขันกันอย่างเสรีเพื่อให้เกิดประโยชน์สูงสุดแก่รัฐ โดยบุคคลที่จะเกี่ยวข้องกับกฎหมายฉบับนี้ได้แก่คน ๓ กลุ่ม ต่อไปนี้ คือ

กลุ่มแรก

ผู้ที่ประสงค์จะเข้าเป็นคู่สัญญากับหน่วยงานของรัฐ ไม่ว่าจะเป็นผู้รับเหมาก่อสร้าง ผู้ขายสินค้า ผู้ขายบริการ ผู้รับสัมปทาน เป็นต้น หรืออาจเรียกว่า เป็นการกระทำผิดอาญาที่เอกชนเป็นผู้กระทำความผิด

กลุ่มที่สอง

เจ้าหน้าที่ของหน่วยงานของรัฐที่เกี่ยวข้องกับการเสนอราคา หรืออาจเรียกว่า เป็นการกระทำผิดที่เจ้าหน้าที่ในหน่วยงานของรัฐเป็นผู้กระทำ

กลุ่มที่สาม

ผู้ดำรงตำแหน่งการเมือง เป็นผู้กระทำความผิด

จากทั้งสามกลุ่มดังกล่าว ขอแยกการกระทำความผิดที่บัญญัติในกฎหมายอื่น และยกตัวอย่างเพื่อให้เกิดความเข้าใจ ดังนี้

๑. ความผิดอาญาที่เอกชนเป็นผู้กระทำ

๑.๑ ความผิดฐานตกลงร่วมกันในระหว่างผู้เข้าเสนอราคาโดยทุจริต (มาตรา ๔)

ผู้ใดตกลงร่วมกันในการเสนอราคา เพื่อวัตถุประสงค์ที่จะให้ประโยชน์แก่ผู้ใดผู้หนึ่ง เป็นผู้มิได้มีสิทธิทำสัญญากับหน่วยงานของรัฐ

- โดยหลีกเลี่ยงการแข่งขันกันอย่างเป็นธรรม หรือ
 - โดยการกีดกันมิให้มีการเสนอสินค้าหรือบริการอื่นต่อหน่วยงานของรัฐ หรือ
 - โดยเอาเปรียบแก่หน่วยงานของรัฐอันมิใช่เป็นไปในทางการประกอบธุรกิจปกติ
- ต้องระวางโทษจำคุกตั้งแต่ ๑ ปี ถึง ๓ ปี และปรับร้อยละ ๕๐ ของจำนวนเงินที่มีการเสนอราคาสูงสุดในระหว่างผู้ร่วมกระทำความผิดนั้น หรือของจำนวนเงินที่มีการทำสัญญากับหน่วยงานของรัฐแล้วแต่จำนวนใดจะสูงกว่า ผู้ใดเป็นธุระในการชักชวนให้ผู้อื่นร่วมตกลงกันในการกระทำความผิดตามที่บัญญัติไว้ในวรรคหนึ่ง ผู้นั้นต้องระวางโทษตามวรรคหนึ่ง

ยกตัวอย่างเช่น

ในการประมูลงานของ อ.บ.ต.แห่งหนึ่ง มีผู้ประสงค์จะเข้าเสนอราคาจำนวน ๔ คน คือ นายหนึ่ง นายสอง นายสาม นายสี่ และทั้ง ๔ คนได้ตกลงกันว่าให้นายหนึ่งเป็นผู้เสนอราคาต่ำสุด โดยนายสอง นายสาม นายสี่ จะเข้าเสนอราคาด้วยแต่จะเสนอในราคาที่สูงกว่าที่นายหนึ่งเสนอ เพื่อให้นายหนึ่งเป็นผู้มีสิทธิทำสัญญากับ อ.บ.ต. โดยนายหนึ่งตกลงจะจ่ายค่าตอบแทนให้คนละ ๑ ล้านบาท การกระทำของทั้ง ๔ ถือเป็น การหลีกเลี่ยงการแข่งขันราคาอย่างเป็นธรรม มีความผิดตามมาตรา ๔ แล้ว

๑.๒ ความผิดอาญาฐานให้เงินหรือทรัพย์สินหรือประโยชน์อื่นใดเพื่อจูงใจให้ร่วมเสนอราคาโดยทุจริต (มาตรา ๕)

ผู้ใด ให้ ขอให้ หรือรับว่าจะให้เงินหรือทรัพย์สิน หรือประโยชน์อื่นใด แก่ผู้อื่น

- เพื่อประโยชน์ในการเสนอราคาโดยมีวัตถุประสงค์ที่จะจูงใจให้ร่วมดำเนินการใดๆ อันเป็นการให้ประโยชน์แก่ผู้ใดผู้หนึ่ง เป็นผู้มิได้มีสิทธิทำสัญญากับหน่วยงานของรัฐ หรือ
- เพื่อจูงใจให้ผู้นั้น ทำการเสนอราคาสูงหรือต่ำ จนเห็นได้ว่าไม่เป็นไปตามลักษณะสินค้า บริการ หรือสิทธิที่จะได้รับ หรือ
- เพื่อจูงใจให้ผู้นั้น ไม่เข้าร่วมในการเสนอราคาหรือถอนการเสนอราคา

ต้องระวางโทษจำคุกตั้งแต่ ๑ ปี ถึง ๕ ปีและปรับร้อยละ ๕๐ ของจำนวนเงินที่มี การเสนอราคาสูงสุด ในระหว่างผู้ร่วมกระทำความผิดนั้น หรือของจำนวนเงินที่มีการทำสัญญากับหน่วยงาน ของรัฐแล้วแต่จำนวนใดจะสูงกว่า ผู้เรียก รับ หรือยอมจะรับเงินหรือทรัพย์สินหรือประโยชน์อื่นใด เพื่อกระทำการตามวรรคหนึ่ง ให้ถือว่าเป็นผู้ร่วมกระทำความผิดด้วย

ยกตัวอย่างเช่น

กรณีที่ ๑ มีการประมูลงานในหน่วยงานรัฐแห่งหนึ่ง นาย ก ซึ่งรู้จักกับเจ้าหน้าที่เป็นอย่างดี จึงได้ไปติดต่อ เจ้าหน้าที่ให้กำหนดรายละเอียดในการประมูลที่เอื้อประโยชน์แก่ นาย ก และกีดกันผู้รับเหมารายอื่น พร้อมกับเสนอจะให้ผลประโยชน์ตอบแทนเจ้าหน้าที่ ความผิดของนาย ก เกิดขึ้นทันทีที่มีการให้ ขอให้ รับว่าจะให้ โดยไม่ต้องรอให้เจ้าหน้าที่ดำเนินการตามที่นาย ก ร้องขอเสียก่อน หรือ กรณีที่ ๒ ในกรณีที่มีการประมูลงานในหน่วยงานของรัฐแห่งหนึ่ง นาย ข ได้รับหน้าที่จาก นาย ก ซึ่งเป็นผู้เข้าเสนอราคารายหนึ่ง ให้ติดต่อกับผู้รับเหมารายอื่นให้เสนอราคาสูงกว่า นาย ก เพื่อให้ นาย ก เป็นผู้มีโอกาสเข้าทำสัญญากับหน่วยงาน ของรัฐ โดยเสนอจะให้เงินตอบแทนกับผู้รับเหมารายอื่น ความผิดของ นาย ข สำเร็จทันทีเมื่อมีการ ให้ ขอให้ รับว่าจะให้ โดยไม่ต้องรอให้ผู้รับเหมารายอื่นดำเนินการตามที่ตกลง หรือแม้แต่ผู้รับเหมารายอื่น ไม่ดำเนินการตามที่ตกลงการกระทำของนาย ข ก็ยังเป็นความผิดอยู่

๑.๓ ความผิดฐานใช้กำลังประทุษร้ายหรือขู่เข็ญให้ร่วมเสนอราคาโดยทุจริต (มาตรา ๖) ผู้ใดข่มขืนใจผู้อื่น

- ให้จ่ายอ่วมร่วมดำเนินการใดๆ ในการเสนอราคา หรือ
- ให้ไม่เข้าร่วมในการเสนอราคา หรือ
- ให้ถอนการเสนอราคา หรือ
- ให้ต้องทำการเสนอราคาตามที่กำหนด

โดยใช้กำลังประทุษร้ายหรือขู่เข็ญด้วยประการใด ๆ ให้กลัวว่าจะเกิดอันตรายต่อชีวิต ร่างกาย เสรีภาพ ชื่อเสียง หรือทรัพย์สินของผู้ถูกขู่เข็ญ หรือบุคคลที่สาม จนผู้ถูกข่มขืนใจยอมเช่นนั้น ต้องระวางโทษจำคุกตั้งแต่ ๕ ปี ถึง ๑๐ ปี และปรับร้อยละ ๕๐ ของจำนวนเงินที่มีการเสนอราคาสูงสุดในระหว่างผู้ร่วมกระทำความผิดนั้น หรือของจำนวนเงินที่มีการทำสัญญากับหน่วยงานของรัฐแล้วแต่จำนวนใด จะสูงกว่า

ยกตัวอย่างเช่น

นายเอก ข่มขู่ นายนายโท ไม่ให้เข้าร่วมในการเสนอราคาก่อสร้างอาคารของ เทศบาล โดยขู่ที่ว่าถ้าเข้าร่วม เสนอราคาจะถูกยิงทิ้ง ถ้านายโทกลัวจนยอมปฏิบัติตาม นายเอกมีความผิดฐานใช้กำลังประทุษร้ายหรือ ขู่เข็ญให้ร่วมการเสนอราคาโดยทุจริต แต่ถ้านายโทไม่ยอมตามที่ขู่ นายเอกก็มีความผิดเพียงแค่ว่าพยายาม เท่านั้น

๑.๔ ความผิดฐานใช้อุบายหลอกลวงเพื่อมิให้ผู้อื่นเข้าเสนอราคาหรือเสนอราคา โดยหลงผิด (มาตรา ๗)

ผู้ใดใช้อุบายหลอกลวง หรือกระทำการโดยวิธีอื่นใด เป็นเหตุให้ผู้อื่นไม่มีโอกาสเข้าทำการ เสนอราคาอย่างเป็นธรรม หรือให้มีการเสนอราคาโดยหลงผิด ต้องระวางโทษจำคุกตั้งแต่ ๑ ปี ถึง ๕ ปี และปรับร้อยละ ๕๐ ของจำนวนเงินที่มีการเสนอราคาสูงสุดในระหว่างผู้ร่วมกระทำความผิดนั้น หรือ ของจำนวนเงินที่มีการทำสัญญากับหน่วยงานของรัฐแล้วแต่จำนวนใดจะสูงกว่า

ยกตัวอย่างเช่น

นายเสื่อทราบว่าเทศบาลแห่งหนึ่งจะมีการประกวดราคา จึงได้ปลอมเอกสารแจ้งการประกวดราคา ส่งให้ นายสิงห์ คู่แข่ง เมื่อนายสิงห์ได้รับ จึงหลงเชื่อ เป็นเหตุให้หลงผิดในการกำหนดราคาการยื่นประกวดราคา การกระทำของนายเสื่อ จึงเป็นความฐานใช้อุบายหลอกลวง เพื่อมิให้ผู้อื่นเข้าเสนอราคาหรือเสนอราคาโดยหลงผิด

๑.๕ ความผิดฐานเสนอราคาที่สูง หรือต่ำเกินปกติจนไม่อาจปฏิบัติตามสัญญาได้ (มาตรา ๘)

ผู้ใดโดยทุจริต

- ทำการเสนอราคาต่อหน่วยงานของรัฐ โดยรู้ว่าราคาที่เสนอนั้นต่ำมากเกินกว่าปกติ จนเห็นได้ชัดว่าไม่เป็นไปตามลักษณะสินค้าหรือบริการ หรือ
- เสนอผลประโยชน์ตอบแทนให้แก่หน่วยงานของรัฐสูงกว่าความเป็นจริงตามสิทธิที่จะได้รับ

โดยมีวัตถุประสงค์ เป็นการกีดกันการแข่งขันราคาอย่างเป็นธรรม และการกระทำ เช่นว่านั้น เป็นเหตุให้ไม่สามารถปฏิบัติให้ถูกต้องตามสัญญาได้ ต้องระวางโทษจำคุกตั้งแต่ ๑ ปี ถึง ๓ ปีและปรับร้อยละ ๕๐ ของจำนวนเงินที่มีการเสนอ ราคา หรือของจำนวนเงินที่มีการทำสัญญากับหน่วยงานของรัฐแล้วแต่จำนวนใดจะสูงกว่า ในกรณีที่ไม่สามารถปฏิบัติให้ถูกต้องตามสัญญาได้ตามวรรคหนึ่ง เป็นเหตุให้หน่วยงานของรัฐ ต้องรับภาระค่าใช้จ่ายเพิ่มขึ้นในการดำเนินการให้แล้วเสร็จตามวัตถุประสงค์ของสัญญา ดังกล่าว ผู้กระทำความผิดต้องชดใช้ค่าใช้จ่ายให้แก่หน่วยงานของรัฐนั้นด้วย ในการพิจารณาความผิดเกี่ยวกับการเสนอราคาต่อหน่วยงานของรัฐ ถ้ามีการร้องขอให้ศาลพิจารณากำหนดค่าใช้จ่ายที่รัฐต้องรับภาระเพิ่มขึ้น ให้แก่หน่วยงานของรัฐตามวรรคสองด้วย

ยกตัวอย่างเช่น

ในการประมูลงานก่อสร้างอาคารโรงพยาบาลแห่งหนึ่งซึ่งประกาศราคากลาง ไว้ที่ ๑๐๐ ล้านบาท แต่นายดา ยื่นประกวดราคา ๔๐ ล้านบาท ซึ่งต่ำกว่าผู้ประกวดราคารายอื่น ต่อมาเมื่อดำเนินการตามสัญญาปรากฏว่าไม่อาจดำเนินการให้แล้วเสร็จตามสัญญาได้ ถ้านายดา รู้ว่าราคาที่เสนอนั้นต่ำกว่าปกติ จนเห็นได้ชัดว่า ไม่เป็นตามลักษณะของการก่อสร้างอาคาร นายดา มีความผิดฐานเสนอราคาที่สูงหรือต่ำเกินปกติจนไม่อาจปฏิบัติตามสัญญาได้

๑.๖ ความรับผิดของผู้แทนนิติบุคคลในกรณีมีการกระทำความผิดที่เป็นประโยชน์ต่อนิติบุคคล (มาตรา ๙)

ในกรณีที่การกระทำความผิด เป็นไปเพื่อนิติบุคคลใด ให้ถือว่า หุ่นส่วนผู้จัดการ กรรมการ ผู้จัดการ ผู้บริหาร หรือผู้มีอำนาจในการดำเนินงานในกิจการของนิติบุคคลนั้น หรือผู้รับผิดชอบ ในการดำเนินงานของนิติบุคคลในเรื่องนั้น เป็นตัวการร่วมในการกระทำความผิดด้วย เว้นแต่จะพิสูจน์ได้ว่า ตนมิได้มีส่วนรู้เห็นในการกระทำความผิดนั้น

๒. ความผิดอาญาที่เจ้าหน้าที่ในหน่วยงานของรัฐเป็นผู้กระทำ

๒.๑ ความผิดอาญาฐานเจ้าหน้าที่ละเว้นไม่ดำเนินการให้มีการยกเลิกการเสนอราคา ที่ฝ่าฝืนกฎหมาย (มาตรา ๑๐)

เจ้าหน้าที่ในหน่วยงานของรัฐซึ่งมีอำนาจหน้าที่ในการอนุมัติการพิจารณาหรือการดำเนินการใดๆ ที่เกี่ยวข้องกับการเสนอราคาครั้งใด รู้หรือมีพฤติการณ์แจ้งชัดว่าควรรู้ว่าการเสนอราคาในครั้งนั้นมี การกระทำความผิด ละเว้นไม่ดำเนินการ เพื่อให้มีการยกเลิกการดำเนินการเกี่ยวกับการเสนอราคา ในครั้งนั้น มีความผิดฐานกระทำความผิดต่อตำแหน่งหน้าที่ ต้องระวางโทษจำคุกตั้งแต่ ๑ ปี ถึง ๑๐ ปี และปรับตั้งแต่ ๒๐,๐๐๐ ถึง ๒๐๐,๐๐๐ บาท

ยกตัวอย่างเช่น

มีชายฉกรรจ์กลุ่มหนึ่ง ยืนอยู่หน้าประตูของส่วนราชการที่เปิดให้มีการยื่นซองประกวดราคา แล้วห้ามไม่ให้ ผู้รับเหมาเข้ามายื่นซองประกวดราคา เจ้าหน้าที่เห็นเหตุการณ์เช่นนี้ ต้องทราบว่ามี การกระทำความผิด ฐานใช้กำลังประทุษร้ายหรือขู่ขู่ให้ร่วมเสนอราคาโดยทุจริตตามมาตรา ๖ แล้ว และต้องรายงาน เพื่อให้มีการยกเลิกการดำเนินการเกี่ยวกับการเสนอราคาในครั้งนั้น หากไม่ดำเนินการถือว่ามี การละเว้น เป็นความผิดตามมาตรา ๑๐

๒.๒ ความผิดอาญาฐานเจ้าหน้าที่กระทำการเอื้อประโยชน์ต่อการกระทำผิด (มาตรา ๑๑)

เจ้าหน้าที่ในหน่วยงานของรัฐ หรือผู้ได้รับมอบหมายจากหน่วยงานของรัฐ โดยทุจริตทำการ ออกแบบ กำหนดราคา กำหนดเงื่อนไข หรือกำหนดผลประโยชน์ตอบแทน อันเป็นมาตรฐานในการเสนอราคา

- โดยมุ่งหมายมิให้มีการแข่งขันในการเสนอราคาอย่างเป็นธรรม
- เพื่อช่วยเหลือให้ผู้เสนอราคารายใด ได้มีสิทธิเข้าทำสัญญากับหน่วยงานของรัฐโดยไม่เป็นธรรม
- เพื่อกีดกันผู้เสนอราคารายใด มิให้มีโอกาสเข้าแข่งขันในการเสนอราคาอย่างเป็นธรรม

ต้องระวางโทษจำคุกตั้งแต่ ๕ ปี ถึง ๒๐ ปี หรือจำคุกตลอดชีวิต และปรับตั้งแต่ ๑๐๐,๐๐๐ บาท ถึง ๔๐๐,๐๐๐ บาท

ยกตัวอย่างเช่น

นายเอเป็นผู้อำนวยการของโรงพยาบาลแห่งหนึ่ง ได้กำหนดเงื่อนไขใน การประกาศสอบราคาซื้อครุภัณฑ์ การแพทย์ตู้เย็นเก็บศพ โดยมีเงื่อนไขไว้ข้อหนึ่งว่า ต้องเป็นผลิตภัณฑ์ที่ได้ผ่านมาตรฐานการผลิต ISO 9001 หรือได้รับมาตรฐานผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรม (มอก.) แม้กำหนดว่าผลิตภัณฑ์นี้ จะมาจากประเทศสหรัฐอเมริกา ยุโรป หรือประเทศไทยก็ได้ แต่ปรากฏข้อเท็จจริงว่า ตู้เย็นเก็บศพที่ทำในประเทศไทย ยังไม่มีประกาศกำหนด มาตรฐาน จึงยังไม่มีผู้ได้รับเครื่องหมาย มอก. และยังมีผู้ได้รับการจดทะเบียนกับสำนักมาตรฐาน ผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรม การกำหนดเงื่อนไขดังกล่าว ทำให้ผลิตภัณฑ์ที่ทำในประเทศไทยไม่สามารถผ่านการ พิจารณาของคณะกรรมการเปิดซองสอบราคาได้ หากปรากฏข้อเท็จจริงเพิ่มเติมว่า นายเอได้สั่งการให้มีการ กำหนดเงื่อนไขดังกล่าว โดยมุ่งหวังให้บริษัทต่างประเทศเป็นผู้ได้รับงานครั้งนี้ นายเอจะมีความผิดตาม มาตรา ๑๑ ทั้งนี้

๒.๓ เจ้าหน้าที่กระทำความผิดเองหรือกระทำการใดๆ โดยมุ่งหมายมิให้มีการแข่งขัน ราคาอย่างเป็นธรรม (มาตรา ๑๒)

เจ้าหน้าที่ในหน่วยงานของรัฐ กระทำความผิดตาม พรบ.นี้ หรือกระทำการใดๆ โดยมุ่งหมายมิให้มีการแข่งขัน ราคาอย่างเป็นธรรม เพื่อเอื้ออำนาจแก่ผู้เข้าทำการเสนอราคารายใด ให้เป็นผู้มีสิทธิทำสัญญากับหน่วยงาน ของรัฐ มีความผิดฐานกระทำความผิดต่อตำแหน่งหน้าที่ ต้องระวางโทษจำคุกตั้งแต่ ๕ ปี ถึง ๒๐ ปี หรือจำคุก ตลอดชีวิต และปรับตั้งแต่ ๑๐๐,๐๐๐ บาท ถึง ๔๐๐,๐๐๐ บาท

ยกตัวอย่างเช่น

ในการประกวดราคาจ้างเหมาก่อสร้างอาคารเรียน โรงเรียนรัฐแห่งหนึ่ง นายสมชายเจ้าหน้าที่ผู้มีอำนาจ ไม่ได้ประกาศให้ผู้รับเหมาโดยทั่วไปทราบวันซื้อกำหนดแบบแปลน และยื่นซองประกวดราคา แต่ได้บอกกล่าวให้ทราบเฉพาะผู้รับเหมาบางกลุ่มที่ตนเองจะสามารถเรียกประโยชน์ได้เท่านั้น นายสมชายกระทำความผิดตามมาตรา ๑๒ เพราะเป็นการกระทำใดๆ โดยมุ่งหมายมิให้มีการแข่งขันราคาอย่างเป็นธรรม เพราะการไม่เปิดปิดประกาศ ย่อมเป็นการกีดกันไม่ให้ผู้รับเหมารายอื่นเข้ามาแข่งขัน โดยการกระทำนี้ นายสมชายมีเจตนาเพื่อให้ผู้รับเหมาบางรายเป็นผู้มีสิทธิทำสัญญากับหน่วยงานของรัฐ

๓. ผู้ดำรงตำแหน่งการเมือง เป็นผู้กระทำความผิด

ผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองกระทำความผิด หรือใช้อำนาจเหนือทำให้มีการกระทำความผิด

(มาตรา ๑๓)

ผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง หรือกรรมการ หรืออนุกรรมการในหน่วยงานของรัฐ ซึ่งมีใช่เป็น เจ้าหน้าที่ในหน่วยงานของรัฐผู้ใด กระทำความผิดตาม พ.ร.บ.นี้ หรือกระทำการใดๆ ต่อเจ้าหน้าที่ในหน่วยงานของรัฐ ซึ่งมีอำนาจหรือหน้าที่ในการอนุมัติการพิจารณา หรือการดำเนินการใดๆ ที่เกี่ยวข้องกับ การเสนอราคาเพื่อจูงใจ หรือทำให้จำยอม ต้องยอมรับการเสนอราคาที่มีการกระทำความผิดตาม พ.ร.บ.นี้ ให้ถือว่าผู้นั้นกระทำความผิดฐานกระทำความผิดต่อตำแหน่งหน้าที่ ต้องระวางโทษจำคุกตั้งแต่ ๗ ปี ถึง ๒๐ ปี หรือ จำคุกตลอดชีวิต และปรับตั้งแต่ ๑๔๐,๐๐๐ ถึง ๔๐๐,๐๐๐ บาท

ยกตัวอย่างเช่น

ในการเสนอราคาต่อหน่วยงานของรัฐแห่งหนึ่ง หัวหน้าส่วนราชการนั้นพบว่า ผู้ที่ได้รับเลือกให้เป็นคู่สัญญาของรัฐได้รับเลือก เพราะมีการตกลงร่วมกันในการเสนอราคา จึงได้ตั้งคณะกรรมการสอบสวนข้อเท็จจริง เพื่อที่จะสั่งยกเลิกการประกวดราคา นายชัย รัฐมนตรีผู้ควบคุมกระทรวง ที่ส่วนราชการดังกล่าวสังกัดอยู่ จึงเรียกหัวหน้าส่วนราชการดังกล่าวไปคุยเพื่อจูงใจไม่ให้สั่งยกเลิกการประกวดราคาที่ไม่ชอบด้วยกฎหมาย นายชัย มีความผิดตามมาตรา ๑๓
